

כל פסולי המוקדשין

פרק המישי בבורות לב.

עין משפט גזר מצוה

א ז מיי פ"ו מהלכות
נדרות הלכה ט'
ב ב מיי פ"ו מהלכות ערכין
הלכה ט'

שיטה מקובצת

א] בשר כבדת ה' אלהיך
אשר נתן לך אהור: ט וכן
א אתא רב דימי אמר: ט ל'
ש"מ לאפניו: ט אבל היבא
ט חייב נמי
נמא: ט מעשר מסביר
מעשר גאולה גאולה כמותו:
ט הנור תששבות תבת
והגידון נמא: ט חשיטה
מראויות: ט ואלת בשר
בכרכת ה"ד: ט עצמות
הילכך מבליעין ובתריה:
ט חרם קדש קדשים:
ט את חרשיו: ט אינו חל
אל על הנשירי ה"ד:
ט אלא על כרכיב: ט חייב
גאולה הוא דיבור אחד:
ט לגופיה דלא יפדה
ולאגמור: ט דלא יגאל
ולאגמור: ט העברה
העברה כמותו: ט לן ביה
דגמגמ: ט חרם קדש
קדשים הוא כו במכירה ולא
בכרס ה"ד: ט חרם
ס"א דגמגמ: ט ימכר
החרם לא: ט ורש"י
הגיה לא: ט ניהו דקאמר:
ט קדשים הוא משמע:
ט פירון בחומי כהנים כ"ד
בעלים מהוא שחוא
בחינו: ט מה צריך תבת
מאי נמא: ט ימכר נקטיה
ה"ד: ט (פ"ב חולין):
ט והכל פירשו במרובה
בשנתא דפרה:

רבינו גרשום

דבר שאינו נישום מחיים.
היינו עור דאינו נישום
אלא לאחר מיתה לא
גזר דלאחר שחיטה
דאינו נמכר בהבלעה אטו
קודם שחיטה אלא נמכר
בהבלעה: ובתמי אוקמה
רבנן אדאורייתא דלא גזרו בהו
משום תקנת יתומים אלא
אוקמה אדאורייתא דמחיים
אינו נמכר הא לאחר שחיטה
נמכר אפילו שלא בהבלעה:
איתור רב שאין בו ברכה
מחיים. כלומר דמחיים אטו
למכרו ולגמור ממונא אלא
לאחר שחיטה מותר הוי
אומר מעשר בהמה (ט)
של יתומים דאי גידולו
רבנן גזרי ביה לאחר
שחיטה אטו לפני שחיטה.
ואי שאר פסולי המוקדשין
אפי' מחיים נמכרין לאחר
פיריון: בצעמיותו הבשר
בדמי העצמות: הא בנסה.
עצמותיה חשבונין למלאכה
ויכול להבליעו בהן: מר כי
אחריה. מאן דאמר מבליעין
באתריה חשבונין עצמות
דעבדי מנייהו חלילין.
ובתריה דמר דאמר אין
מבליעין לא עבדי מניה
חלילין: שכן חלילין על הכל.
בין על קדשי קדשים בין
על קדשים קלים בין על
חלילין. מעשר בהמה אינו
חל אלא על חלילין: אף
חרמים קדושים. דכתיב כל
חרם קדש קדשים הוא:
לאפניו ולמילף למעשר מה
לא יגאל דחרמים לא ימכר
נמי אף לא יגאל דמעשר
לא ימכר נמי: כשן מקדש
לפניו ולאחריו. כדתנן קרא
לחשיבו עשירי ולעשירי
עשירי ולאחר עשר עשירי
לששתן מקודשין. מה שאין
כן בחרמים: איכא למיפרך
דפרוכינן מה לכבוד שכן
קדושתו מרחם: והעברת
יתירא הוא. כלומר דלא
צריך הכתוב לומר והעברת
שהיה יכול לומר ונתת
פטר רחם. אלא למה נכתב
בלשון העברת להיקישא

דלא יאמר לא יגאל בחרמים ונמר ממעשר מה מעשר קדוש ואינו
נמא. ואלו דלימא הוה ילפינן מהקדש ילא דתפדה וי"ל
לחומרא ילפינן א"י משום דבחרמים כתיב לא ימכר ומוקמינן (ז) זהו
לא יגאל: הוא ילא בכור. רצא נמי דמשני כסמוך שלא ימכר
יט בחרמים לא צריך אית ליה נמי

הוא ולא בכור כדמוכח בפ"ק דתמורה
(דף ה:) גבי אי עביד לא מהני דלי
לאו הוא הוה ילפינן ככור העברה
העברה ממעשר ואיני נמי דמוקמינן בפ"ק
דמורה הוה דהיינו הוא מ"מ הוה
דריש הוא ולא בכור (ט) מדמסך ליה הוא
לקדש קדשים (ט) דמשמע הוא כדקדושתו
יהא: רבא אמר לא יגאל דחרמים
לא צריך. קן כתיב בספרי ורש"י
יט גרס לא ימכר משום דליק דלימנהו
היכא אי צי בעלים הקדש יניהו ולי
בלא יגאל קאמר והא קדש צדק הציית
נגאלין ור"מ מפד דהקדש יניהו (י) קאמר
היינו אפי' נפד דקדש קדשים (י) משמע
ליה קדושת הגוף עד צואו ליד כהן
ומיהו קשיא לר' דפ"ק דתמורה (דף ה:)
משמע דמוכחין דלין מועיל פדיון
יט מהוה דהיינו יהא לאצבי דלי
עביד מהני ולרצא דאמר לא מהני
נפיק מלא יגאל גופיה ור"כ היכי הוה
דייק הכא דלא יגאל לא צריך משום
דאי צי בעלים הקדש יניהו אפילו נפדו
הוא גופה מלא יגאל נפקא ליה לרצא
ועוד קשיא אחרת שהקשה רש"י הא
דקאמר אס אינו ענין לחרמים תנהו
ענין למעשר יט מאי צריך מעשר ללא
יגאל דחרמים הא בגופה כתיב ואי
משום אס ימכר (יט) צבתייה הכי ה"ל
למימר רש אס אינו ענין לגאולה דאמר לא
כתיב ונחש ענין למכירה א"י דאמר לא
יגאל דחרמים למה לי ש"מ לאפניו:
ט הא אחר שחיטה נמא הא בעי
העברה והערכה. מיתה
לוקמה דמפרכת דהרי היא כמיה לכל
דצריה כדאמר יט בפ"ב חולין (דף ג.)
מדמי פסק מי דלסיח היא תנא שחט זה
ש"ס או רוב שחט כו' וי"ל דשחט זו
היתה משונה כמיה אף לענין תמורה
והרצ רצי שמעון מנייביל"א ז"ל היה
מפרש דהכא דנגמרה השחיטה כהלכתה
לא חשיבא מפרכת כמיה והכל ט
פירשמי בצמורה (צ"ק דף עו.) צשמעין
דפרה מטמאה טומאת אכולין ט:
פסק

מחרמים דמעשר מפני דבכור לא מפני ומאי הוית דלא תפדה דבכור לגופיה
ודמעשר לאפניו ואימא דמעשר לגופיה דבכור לאפניו דנין גאולה מגאולה
ואין דנין פדייה מגאולה מאי נפקא מינה (ז) הא תנא דבי רבי ישמעאל (ז) ושב
הכהן (ז) ובא הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה הני מילי היכא דליכא דרמי
ליה אבל ז איכא דרמי ליה מדרמי ליה ילפינן ולילף בכור העברה העברה
ממעשר דהא מעשר ט נמי גמר גאולה גאולה מחרמים מיעט רחמנא
גבי חרמים הוא הוא ולא בכור ואימא הוא ולא מעשר ט מעשר גאולה
כמותו רבא אמר לא יגאל דחרמים לא צריך דאיתנהו היכא אי בי בעלים
הקדש יניהו אי בי כהן חולין יניהו (ז) דתניא (ז) חרמים כל זמן שהן בבית בעלים
הרי הן כהקדש לכל דבריהם שנאמר (ז) כל חרם קדש קדשים הוא לה' נתנן
לכהן הרי הן כחולין לכל דבריהם שנאמר (ז) כל חרם בישראל לך יהיה לא
יגאל

דאינו נישום מחיים. כגון העור ו
הבהמה אינו בשביל העור הלכך בהבלעה שרי אפי' דגדול וציתמי
משום השבת אצידה אוקמה אדאורייתא דלאחר שחיטה מוכרו
כדרכו: סדר לה להא דרצא. דמעשר לאחר שחיטה ט לאורייתא
שרי למכור: רק ככל אום נפשך.
מוקמינן בספרי (ד) בפסולי המוקדשין
מישתעי וכתיב מצוה ואלתל ט:
איזהו דבר שאין בו צרכה מחיים.
שאינו נהיין מהם מחיים דהא שר
קדשים אס נפל בהן מום פורן ויכול
למוכרן מחיים לכל מי שירצה: אלא
זה מעשר צמחה. דכתיב ציה לא
יגאל (ז) דאינו נמכר מחיים וכתיב דלאחר
וצמיה איכא צרכה והוא צרכה
מכירה היא דלמיא דצרכה שאסר
מן מחיים התיך לך לאחר שחיטה
ומה צרכה היתה ראויה צו מחיים
מכירה. אלא לאחר שחיטה נמכר
מדאורייתא והא דמני אינו נמכר שמוט
דכתיב הוא הילכך ציתמי מוקמינן
אדאורייתא: מהו להבליע. דמי צר
מעשר בהמה של גדול עם דמי
העלמות: דקה. אין העלמות ראויה
לכלום (ז) ואין מצליעין: גסה. ראוין
העלמות לתפא דנגרי (ז) וחייני
ומצליעין: באמריה דמר. עושין כלים
מעלמות ז ובאתריה דמר אין עושין
כלים מעלמות ואין מצליעין: מנה
ש"מ. דמעשר אינו נמכר דמאי משמע
מכירה מלא יגאל: דחרמים. כתיב
(ויקרא ט) לא ימכר ולא יגאל כל חרם
יט (ז) קדשים אגו: מפני. שצריך
ישיה מיות הללו לא יגאל מופנין
לדרשא ז: שכן חלון על הגל. אס
החרים אס יט הקדשין חל חרם עליהן
ועותן לכהן כפי טובת הנאה שיש לו
בהן כדאמר בערכין צ' המקדש שדהו
(דף כח.) תאמר דמעשר שאינו
חל אלא על החולין ועוד חרם חל על
כל העדר ומעשר אינו יט אלא עשירי:
איכא למיפרך. דלצטרך לא יגאל
דחרמים דמעשר לא גמירי דהא
למעשר שכן קדש לפניו ולאחריו שמה
קרא לעשירי משיעי ולמשיעי עשירי
ולאחר עשר עשירי שלשתן מקודשים:
דאיכא למיפרך. דמעשר כדפרוכינן
גבי חרמים מה לכבוד שכן קדושתו
מרחם תאמר דמעשר שאין קדושתו
מרחם ולהכי אצטרך לא יגאל דמעשר:
והעברה קרא יסירה הוא. ומופנה
לגזירה שיה ללמד העברה על
מעשר שלא יגאל ואין משיעין עליה
הילכך לא יגאל דמעשר מופנה הוא.
ומאי טעמא האי קרא יסירה דמני
למכתב כל פטר רחם יט לה' כדכתיב
קרא אחריתא (שמות י) כל פטר רחם
לה' והעברת למה לי ש"מ קרא יסירה
הוא: ככור נמי יניף גאולה גאולה
מחרמים. דלא ימכר דא"ג דלא כתיב
בככור גאולה כתיב ציה פדייה (טס)
והיא היא: ט (ז) גאולה דמעשר מפני.
כדאמרן הלכך דיינין ליה גזירה שיה
מחרמים אכל פדייה דככור לא מפני

ואין משיעין על ההיקישא ומייתר ליה לא יגאל במעשר למילף מלא יגאל דחרמים מה להלן דחרמים מה להלן במכירה עמו אף כן במכירה עמו. לעבור דמעשר ליכא למימר יתירא דמעשר ילפינן מבכור: בכור נמי יניף גאולה. מחרמים ולא ימכר דמעשר מופנה כו'. ונילף בכור שלא ימכר העברה העברה ממעשר דהא אשכחן מעשר שאסור במכירה דגמר גאולה גאולה מחרמים וליגמר בכור ממעשר. והא דכתיב קדש קדשים הוא דכתיב כל חרם קדש קדשים הוא: לא יגאל דחרמים לא צריך ולא צריכת למיפרך מניש. דאינהו היכא חרמים אי בבעלים הקדש יניהו ואסור לפדות קדשים תמימים: נתנן לכהן הרי הן כחולין. ונמכרין כדרכן:

דאינו נישום מחיים. כגון העור ו
הבהמה אינו בשביל העור הלכך בהבלעה שרי אפי' דגדול וציתמי
משום השבת אצידה אוקמה אדאורייתא דלאחר שחיטה מוכרו
כדרכו: סדר לה להא דרצא. דמעשר לאחר שחיטה ט לאורייתא
שרי למכור: רק ככל אום נפשך.
מוקמינן בספרי (ד) בפסולי המוקדשין
מישתעי וכתיב מצוה ואלתל ט:
איזהו דבר שאין בו צרכה מחיים.
שאינו נהיין מהם מחיים דהא שר
קדשים אס נפל בהן מום פורן ויכול
למוכרן מחיים לכל מי שירצה: אלא
זה מעשר צמחה. דכתיב ציה לא
יגאל (ז) דאינו נמכר מחיים וכתיב דלאחר
וצמיה איכא צרכה והוא צרכה
מכירה היא דלמיא דצרכה שאסר
מן מחיים התיך לך לאחר שחיטה
ומה צרכה היתה ראויה צו מחיים
מכירה. אלא לאחר שחיטה נמכר
מדאורייתא והא דמני אינו נמכר שמוט
דכתיב הוא הילכך ציתמי מוקמינן
אדאורייתא: מהו להבליע. דמי צר
מעשר בהמה של גדול עם דמי
העלמות: דקה. אין העלמות ראויה
לכלום (ז) ואין מצליעין: גסה. ראוין
העלמות לתפא דנגרי (ז) וחייני
ומצליעין: באמריה דמר. עושין כלים
מעלמות ז ובאתריה דמר אין עושין
כלים מעלמות ואין מצליעין: מנה
ש"מ. דמעשר אינו נמכר דמאי משמע
מכירה מלא יגאל: דחרמים. כתיב
(ויקרא ט) לא ימכר ולא יגאל כל חרם
יט (ז) קדשים אגו: מפני. שצריך
ישיה מיות הללו לא יגאל מופנין
לדרשא ז: שכן חלון על הגל. אס
החרים אס יט הקדשין חל חרם עליהן
ועותן לכהן כפי טובת הנאה שיש לו
בהן כדאמר בערכין צ' המקדש שדהו
(דף כח.) תאמר דמעשר שאינו
חל אלא על החולין ועוד חרם חל על
כל העדר ומעשר אינו יט אלא עשירי:
איכא למיפרך. דלצטרך לא יגאל
דחרמים דמעשר לא גמירי דהא
למעשר שכן קדש לפניו ולאחריו שמה
קרא לעשירי משיעי ולמשיעי עשירי
ולאחר עשר עשירי שלשתן מקודשים:
דאיכא למיפרך. דמעשר כדפרוכינן
גבי חרמים מה לכבוד שכן קדושתו
מרחם תאמר דמעשר שאין קדושתו
מרחם ולהכי אצטרך לא יגאל דמעשר:
והעברה קרא יסירה הוא. ומופנה
לגזירה שיה ללמד העברה על
מעשר שלא יגאל ואין משיעין עליה
הילכך לא יגאל דמעשר מופנה הוא.
ומאי טעמא האי קרא יסירה דמני
למכתב כל פטר רחם יט לה' כדכתיב
קרא אחריתא (שמות י) כל פטר רחם
לה' והעברת למה לי ש"מ קרא יסירה
הוא: ככור נמי יניף גאולה גאולה
מחרמים. דלא ימכר דא"ג דלא כתיב
בככור גאולה כתיב ציה פדייה (טס)
והיא היא: ט (ז) גאולה דמעשר מפני.
כדאמרן הלכך דיינין ליה גזירה שיה
מחרמים אכל פדייה דככור לא מפני

ואין משיעין על ההיקישא ומייתר ליה לא יגאל במעשר למילף מלא יגאל דחרמים מה להלן דחרמים מה להלן במכירה עמו אף כן במכירה עמו. לעבור דמעשר ליכא למימר יתירא דמעשר ילפינן מבכור: בכור נמי יניף גאולה. מחרמים ולא ימכר דמעשר מופנה כו'. ונילף בכור שלא ימכר העברה העברה ממעשר דהא אשכחן מעשר שאסור במכירה דגמר גאולה גאולה מחרמים וליגמר בכור ממעשר. והא דכתיב קדש קדשים הוא דכתיב כל חרם קדש קדשים הוא: לא יגאל דחרמים לא צריך ולא צריכת למיפרך מניש. דאינהו היכא חרמים אי בבעלים הקדש יניהו ואסור לפדות קדשים תמימים: נתנן לכהן הרי הן כחולין. ונמכרין כדרכן:

(א) נראה משגיגת לשון רבינו דגמג' נגמ' זה מעשר בהמה של יתומים ואינו מונח דהא גדוליה נמי מותר מיה"ט למכור לאחר שחיטה וכן אמורה אקרא קאי ורש"י